

Vedlegg til Skiftnotat:

Kommende krav for bærekraftsrapportering

Til: Medlemmene i Skift-nettverket

Dato: Oppdatert versjon fra PwC 08.04.2024

Forfattere: Leif Arne Jensen (PwC Norge) har ledet arbeidet med støtte fra Odd Arild Grefstad (Storebrand), Sverre Thornes (KLP), Øystein Bø (Formue), Sigrun Aasland (Zero), Tore Medhus (SR-Bank), Sverre Danielsen (Deloitte Norge) og Susanne Munch Thore (Arntzen de Besche)

Kravene for bærekraftsrapportering strammes nå inn av EU, og i de neste årene vil det komme flere endringer og lovkrav knyttet til hva som skal rapporteres og hvordan rapporteringen skal gjennomføres. I dette notatet gis en oversikt over hvilke krav som gjelder i dag, hvilke endringer som blir de viktigste å forholde seg til fremover og hvordan selskaper bør forberede seg.

Innholdsliste

1. Bærekraftsrapportering frem til nå	2
1.1 Lovfestede krav (tilleggskrav for finans finnes i punkt 2.3)	2
1.2 Frivillige rammeverk og standarder for bærekraftsrapportering	2
2. Hvilke krav blir gjeldende fra FY24 og fremover?	4
2.1 EU-taksonomien	6
2.2 Økt transparens og økte rapporteringskrav om bærekraft	7
2.3 Inkludere bærekraftshensyn i finanssektoren	9
3. Hvilke konsekvenser får dette for virksomhetene?	10

1. Bærekraftsrapportering frem til nå

For norske foretak er det spesielt tre lovfestede krav som er viktig for bærekraftsrapportering. I tillegg finnes det en rekke frivillige rammeverk og standarder som bedrifter fritt kan velge mellom. Listen av frivillige krav er ikke uttømmende, men nevner de viktigste.

1.1 Lovfestede krav (tilleggskrav for finans finnes i punkt 2.3)

1. [Regnskapsloven § 3-3c](#) pålegger store foretak¹ å rapportere på en rekke temaer om sosial og miljømessig bærekraft gjennom redegjørelsen om samfunnsansvar. Dette kan gis som en del av styrets årsberetning eller i en egen separat rapport. Fra 2021 ble regnskapsloven oppdatert for å sikre overholdelse av EUs Non-Financial Reporting Directive (NFRD), men et nytt direktiv vil fra 2024 erstatte NFRD: Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). CSRD er foreslått innført i norsk lovgivning etter samme modell som i EU.
2. [ARP](#) (aktivitets- og redegjørelsesplikten) pålegger virksomheter med over 50 ansatte å jobbe aktivt for å fremme likestilling og ikke-diskriminering, og redegjøre for arbeidet i årsberetningen eller annet offentlig tilgjengelig dokument.
3. [Åpenhetsloven](#) trådte i kraft 1. juli 2022, og pålegger store og øvrige foretak² å ha åpenhet om leverandørkjeder, redegjøre for aktsomhetsvurderinger og utføre vesentlighetsanalyser. Dette for å fremme respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i produksjon av varer og tjenester.

1.2 Frivillige rammeverk og standarder for bærekraftsrapportering

1. [GRI](#) (Global Reporting Initiative) er verdens mest brukte frivillig standard for rapportering på bærekraft. Standarden er inndelt i universelle standarder som gjelder uavhengig av sektor, sektorstandarder for de sektorene som er relevante for virksomheten, og emnestandarder for mer spesifikk informasjon om vesentlige temaer. En ny oppdatering av GRI-standardene ble introdusert i 2021.
2. [TCFD](#) (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) er en anbefaling fra G20 landene, og har etablert seg som et sentralt rammeverk for hvordan klimarisiko skal analyseres og rapporteres. Hvordan man kommer igang med TCDF kan du lese mer om [her](#) og [her](#).
3. [ISSB](#) (International Sustainability Standards Board) er et initiativ opprettet av IFRS (International Financial Reporting Standards) Foundation med mål om utvikle et globalt standardverk for bærekraftsrapportering av høy kvalitet, som tilfredsstillt investorers etterspørsel og behov. ISSB publiserte i mars 2022 høringsutkast for "[general sustainability-related disclosure requirements](#)" og "[climate-related disclosure requirements](#)". Utkastene bygger på anbefalingene til TCFD og innlemmer bransjebaserte opplysningskrav avledet fra SASB-standardene. Målet er å utgi standardene innen slutten av 2022. Les mer om hva ISSB innebærer [her](#).
4. [SASB](#) (Sustainability Accounting Standards Board) er en samling av sektorspesifikke standarder for bærekraftsrapportering, hovedsakelig benyttet av selskaper i USA. SASB

¹ Store foretak (Norge) defineres etter [RL § 1-5](#)

² Definert i [åpenhetsloven § 3](#)

blir nå tatt inn under ISSB. ISSB har forpliktet seg til å bygge på de sektorspesifikke SASB-standardene og utnytte SASBs industribaserte tilnærming til standardutvikling. ISSB oppfordrer selskaper og investorer til å fortsette å støtte og bruke SASB-standardene inntil IFRS Sustainability Disclosure Standards er ferdigstilt og erstatter SASB-standarder.

5. [CDP](#) (tidligere Carbon Disclosure Project) er en frivillig rapportering av klimagassutslipp og klimarisiko som sendes årlig til gjennomgang av CDP som organisasjon. CDP analyserer selskapers svar på en spørreundersøkelse og gir en karakter i retur.
6. Naturrisiko: I lang tid har det vært lite krav direkte knyttet til rapportering på natur- og arealpåvirkning, men det finnes nå flere pågående initiativ:
 - I desember 2022 vil FNs medlemsland møtes og bli enige om [Naturavtalen](#), som vil være en rammeavtale med sikte på å stanse og reversere tap av naturmangfoldet i verden.
 - [SBTN](#) (Science Based Target Network) utvikler et rammeverk med 5 steg for å vurdere naturrisiko og sette gode, vitenskapsbaserte mål på natur, herunder ferskvann, areal, hav og biomangfold. Målene er fortsatt under arbeid, men det første utkastet skal lanseres i 2023. Utkastet til en teknisk guide for steg 1 og 2 har imidlertid vært på høring høsten 2022, og kan leses [her](#).
 - [TNFD](#) (Task Force on Nature-Related Financial Disclosures) har laget et utkast til et rammeverk som skal hjelpe bedrifter med å analysere naturrisiko slik at avhengighet og påvirkning på natur kan inngå i beslutningsprosesser. TNFD skal gi anbefalinger i tråd med globale standarder for rapportering, samt naturspesifikke råd til alle sektorer.
 - Når CSRD (se punkt 2.2) blir gjeldende vil naturrisiko og naturpåvirkning være inkludert i flere av ESRS-standardene, slik at rapportering på dette blir lovpålagt for de bedriftene som dette er vesentlig for.

2. Hvilke krav blir gjeldende fra FY24 og fremover?

Dagens frivillige standarder og rammeverk for rapportering har i stor grad blitt utgangspunkt for fremtidige lovpålagte standarder for bærekraftsrapportering. Samtidig vil EUs handlingsplan for bærekraftig finans ha en stor påvirkning på hvilke rammeverk som blir gjeldende i fremtiden. Med bakgrunn i handlingsplanen er det utarbeidet [10 hovedtiltak som kan kategoriseres i tre kategorier](#):

- 1) Kanalisere kapital til bærekraftige investeringer
- 2) Integrering av bærekraft i risikostyring
- 3) Øke transparens (rapportering) om bærekraft og langsiktighet.

I tabellen under vises en oversikt og tidslinje for antatt ikrafttredelse av de ulike lovkravene og reguleringene. En nærmere utdypning av de kommende kravene følger videre i notatet.

Fargekoder i tabell:

Ikke gjeldende

Endelig

EUs tidslinje

LOVKRAV	HVEM?	NÅR?			
		FY23	FY24	FY25	FY26
ARP - Redegjørelse etter likestillingsloven	Foretak med over 50 ansatte				
Åpenhetsloven	Store og øvrige foretak iht regnskapsloven				
Redegjørelsen om samfunnsansvar	Store foretak iht regnskapsloven (<i>Erstattes av CSRD i 2024, se under</i>)				
Bærekraftsdirektivet (CSRD) med tilhørende standarder (ESRS) ³	Børsnoterte foretak og bank, forsikring & kredittforetak som har minst 500 ansatte <u>og</u> omsetning > MNOK 580 eller balanse > MNOK 290				
	Store foretak/konsern, dvs. 2 av 3 kriterier: ansatte > 250, omsetning > MNOK 580, balanse > MNOK 290 . ⁴				
	Børsnoterte SMEs, dvs 2 av 3 kriterier: omsetning MNOK 10-580, balanse MNOK 5-290 - 20M, ansatte 10-250				
Taksonomien	Børsnoterte ikke-finansielle foretak med > 500 ansatte <u>og</u> omsetning > MNOK 320 eller balanse > MNOK 160 . Inngår som en del CSRD-rapporteringen fra og med 2024	Alle mål E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A
	Verdipapirforetak	Mål 1&2 E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A
	Forvaltningsselskap	Mål 1&2 E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A
	Forsikringsforetak	Mål 1&2 E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A
	Banker og andre kredittforetak ⁶	Mål 1&2 E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A	Alle mål E+A

³ Terskelverdier er oppdatert i tråd prop 57 L Endringer i regnskaploven mv. (bærekraftsrapportering), som ble lagt frem 15. mars 2024. Foretak med verdipapirer notert på regulert marked, får krav til bærekraftsrapportering uavhengig av foretaksform, gitt at de er over størrelsesgrensene for å bli rapporteringspliktige. Alternative investeringsfond (AIF) og UCITS-fond er unntatt fra kravene om bærekraftsrapportering.

⁴ Merk: utsatt rapportering til 2026 for store foretak definert som "små og ikke-komplekse kredittinstitusjoner" og visse forsikringsforetak

⁵ EU har innført seks miljømål som brukes for å klassifisere en aktivitet som bærekraftig, ref taksonomien. Les mer om disse målene [her](#).

⁶ For FY25 vil kredittinstitusjoner også måtte rapportere på handelsbok, gebyrer og provisjoner for ikke-bankvirksomhet.

SFDR	I kraft i EU 10. mars 2021. Ytterligere tekniske retningslinjer er ferdigstilt og vil gjelde fra 1.1.2023				
MiFiID II / IDD	Forventes å gjøres gjeldende i EU i løpet av høsten 2022				

2.1 EU-taksonomien

[EU-taksonomien](#) er et klassifiseringssystem som har som hensikt å skape en felles forståelse for hvilke økonomiske aktiviteter og investeringer som kan regnes som bærekraftige - og bidrar til å oppnå et sett med [miljømål](#)⁷. Den er en viktig del av EUs handlingsplan for å dreie kapitalstrømmer mot en mer bærekraftig økonomi, og representerer et viktig steg på veien mot målet om karbonnøytralitet innen 2050.

Taksonomiforordningen gjennomfører taksonomien i norsk rett, og følgende rapporteringskrav er innført i Norge fra 1. januar 2023:

Rapporteringskrav for store⁸, ikke-finansielle foretak

- Klassifisering av andelen omsetning, CapEx og OpEx tilknyttet aktiviteter omfattet i taksonomien ("eligible") og andelen av disse som er forenlig med de tekniske kriteriene i EU-taksonomien ("aligned")

Rapporteringskrav for asset managers

- Andel bærekraftige investeringer, beregnet som sum av bærekraftige aktiviteter i porteføljen vektet etter verdien av investeringene, som andel av verdien av totale investeringer.

Rapporteringskrav for bank og kredittinstitusjoner

- Green asset ratio: andelen av utlån og finansiering som tilhører bærekraftige aktiviteter, som en andel av total assets.

Rapporteringskrav for forsikringsaktører

- Andel forsikringer og investeringer/utlån som er knyttet til taksonomirelatert virksomhet. Det kommer også krav til kvalitativ informasjon, og kravene innebærer bruk av pliktige rapporteringsmaler.

Det er imidlertid flere lovtekniske standarder på vei, hvor blant annet naturmangfold og sosiale forhold vil kunne bli inkludert.

For mer informasjon henviser vi til [webinaret](#) "Børs og Bærekraft" i regi av PwC.

⁷ I dette notatet tar vi utgangspunkt i miljømål 1 og 2, som omhandler begrensning av klimaendringer og klimatilpasning.

⁸ Store foretak (EU) av allmenn interesse med > 500 ansatte og omsetning > MNOK 320 eller balanse > MNOK 160 eiendeler. Inngår som en del CSRD-rapporteringen fra og med 2024.

2.2 Økt transparens og økte rapporteringskrav om bærekraft

Bærekraftsrapportering blir mer regulert og omfavner flere typer foretak for hvert år. Det er spesielt kravene som følger bærekraftsdirektivet som blir viktig da dette blir lovpålagt, understøttet av European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

Bærekraftsdirektivet - CSRD

[EUs direktiv om selskapers bærekraftsrapportering](#), eller CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), er et sett med krav til bærekraftsrapportering, som igjen understøttes av standarder (ESRS). Målet er at bærekraftsrapportering skal ha samme kvalitet som finansiell rapportering, og gi samme grad av pålitelighet, sammenlignbarhet og konsistens av dataene. Innføringen av CSRD vil innebære en utvidelse av rapporteringskravene i dagens § 3-3c i regnskapsloven, og bærekraftsinformasjonen skal etter CSRD gis i årsberetningen. Det vil bli pliktig attestasjon av bærekraftsinformasjonen.

CSRD innfører detaljerte rapporteringskrav basert på et prinsipp om dobbelt vesentlighet. Dette prinsippet krever at en vurderer og rapporterer på hvordan bærekraftsforhold påvirker virksomhetens utvikling, resultat og stilling ('financial materiality'), samt hvordan virksomheten påvirker bærekraftsforhold ('impact materiality').

CSRD er foreslått innført i norsk lovgivning etter samme modell som i EU, og alt tyder på at Norge vil følge EUs tidsplan. Verdipapirlovutvalget utredet gjennomføring av CSRD i norsk lovgivning, og overleverte sin lovutredning 22. mai 2023. Lovproposisjonen for CSRD ble behandlet i statsråd i 15. mars 2024.

Rapporteringsstandarder for bærekraft - ESRS

ESRS utvikles innenfor CSRDs rammeverk og skal gjøre bærekraftsrapportering obligatorisk, enklere og mer informativ. Målet er en utdyping av CSRD slik at man unngår vesentlige forskjeller i anvendelse av rammeverket og rammeverkets målsetninger. Disse bygger på internasjonale rapporteringsstandarder og -rammer, som GHG-protokollen, SASB, GRI og TCFD.

Hvilke standarder som et foretak skal rapportere etter avgjøres av selskapets dobbel vesentlighetsanalyse. Kravet om dobbel vesentlighetsanalyse blir presisert av CSRD.

ESRS er utviklet av European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG). Første sett med standarder ble vedtatt av EU-kommisjonen sommeren 2023. Disse er generelle, i den forstand at de gjelder for alle virksomheter omfattet av CSRD. I Norge er det planlagt at standardene blir fastsatt som forskrifter.

ESRS omfatter flere standarder, de første bærekraftsstandardene består av et sett med tolv standarder. Disse gjelder for alle virksomheter som omfattes av CSRD. To standarder inneholder generelle rapporteringsprinsipper (ESRS 1 og 2). Ti standarder inneholder standardiserte rapporteringskrav innenfor de tre bærekraftstemaene E, S og G.. På tvers av de sektoragnostiske standardene er det totalt 86 rapporteringskrav, i tillegg er det definert 1.144 datapunkter.

Foretakene skal i sin årsberetning inkludere den informasjon som er nødvendig for at brukerne skal forstå foretakets påvirkning på bærekraftsforhold, og den informasjon som er nødvendig for å forstå hvordan bærekraftsforhold påvirker foretaket finansielt. Dette er prinsippet om dobbel vesentlighet som foretakene skal bruke når de avgjør hvilken bærekraftsinformasjon de skal rapportere på. Et rapporteringskrav kan utelates dersom det kan godtgjøres at det er uvesentlig for virksomheten.

Pliktige standarder for bærekraftsrapportering

Generiske rapporteringskrav		
ESRS 1: Generelle bestemmelser		
ESRS 2: Generelle rapporteringskrav		
Standardiserte rapporteringskrav		
Klima og miljø	Mennesker og samfunn	Styring
Klimaendringer	Egen arbeidskraft	Forretningsatferd
Forurensning	Arbeidere i verdikjeden	
Vann og marine ressurser	Berørte lokalsamfunn	
Biomangfold og økosystemer	Forbrukere og sluttbrukere	
Ressursbruk og sirkularitet		
Sektorspesifikke rapporteringskrav - under utarbeidelse*		
Selskapspesifikke rapporteringskrav - avhengig av dobbel vesentlighetsanalysen		

Endelig sett med standarder (ESRS): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302772

*forventet 1. januar 2026

2.3 Inkludere bærekraftshensyn i finanssektoren

I EUs handlingsplan for bærekraftig finans stilles det strengere krav til finansielle foretak som yter porteføljeforvaltning eller driver investeringsrådgivning om hvordan bærekraftsfaktorer integreres i investeringsprosess/rådgivning og rapportering. To forordninger er sentrale; SFDR og oppdatering av MiFID II.

Offentliggjøringsforordningen (SFDR)

Offentliggjøringsforordningen har til formål å styrke investorbekyttelsen, og er gitt gjennom EUs Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Forordningen stiller krav til finansmarkedsdeltakere og finansrådgivere⁹ som skal offentliggjøre opplysninger knyttet til hvordan virksomheten bidrar til bærekraftig utvikling, og krav til opplysninger som skal gis ved salg av finansielle produkter. Forordningen består av åpenhetskrav på organisasjons-, tjeneste- og produktnivå, med hensikt å standardisere informasjon og dermed forhindre grønnvasking og muliggjøre sammenligning av finansielle investeringer.

I henhold til SFDR skal finansielle foretak skal både redegjøre for hvordan deres retningslinjer og investeringsprosess integrerer vurderinger av bærekraftsrisiko¹⁰, -faktorer¹¹ og hvordan hvert fond etterlever markedsført bærekraftsprofil.

SFDR krever at finansmarkedsdeltagere selv klassifiserer fondene i en av tre kategorier: artikkel 6 (**grå produkter**), artikkel 8 (**lysegrønne produkter**) eller artikkel 9 (**mørkegrønne produkter**). Dersom et fond klassifiseres som grønt, vil forvalteren nå måtte dokumentere påstanden i mye større grad enn før.

SFDR introduserer et sett med standardiserte indikatorer for negativ påvirkning på miljømessige og sosiale bærekraftsfaktorer (Principal Adverse Impact indicators). Finansielle foretak som velger å hensynta disse negative effektene av sine investeringsbeslutninger må årlig publisere de standardiserte indikatorene fra sine investeringer.

Les mer om SFDR [her](#).

Direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MiFID II) og Forsikringsdistribusjonsdirektivet (IDD)

I april 2021 vedtok EU-kommisjonen en regelendring i eksisterende MiFID II og IDD-regelverk om at bærekraft skal kartlegges på likeverdig måte som finansiell risiko. Selskaper som yter investeringsrådgivning må innhente informasjon om kunders preferanser knyttet til bærekraft, i tillegg til å kartlegge deres erfaring og kunnskap om investeringer. Kartlegging av bærekraft skal dermed bli en integrert del av egnethetsvurderingen selskapene gjør ved tilbud av finansielle produkter. Les mer om hva endringen medfører [her](#).

⁹ Finansielle rådgivere med mindre enn 3 ansatte er kun underlagt den delen av reguleringen som omfatter integrering av bærekraftsrisiko i rådgivningen

¹⁰ Med bærekraftsrisiko menes: miljømessige, sosiale eller styringsrelaterte hendelser eller omstendigheter som kan ha en faktisk eller potensiell vesentlig negativ påvirkning på investeringens verdi dersom de skulle inntreffe.

¹¹ Med bærekraftsfaktorer menes: miljømessige, sosiale og arbeidstaker-relaterte forhold, samt forhold som angår menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser

3. Hvilke konsekvenser får dette for virksomhetene?

Virksomheter som allerede publiserer klimainformasjon i tråd med anbefalingene til TCFD, CDP, GRI eller SASB vil ha et fortrinn. Alle må likevel se fremover og starte forberedelser nå.

Følgende steg kan være nyttig å begynne med:

1. **Utnytt læring fra frivillige standarder og rammeverk:** fremtidens krav er i stor grad bygget på dagens frivillige standarder, og rutiner rundt innhenting og strukturering av data kan tilby verdifull innsikt.
2. **Gjennomfør en vesentlighetsanalyse.** Dette arbeidet danner et grunnlag for fremtidig rapportering som tar utgangspunkt i hva som er mest relevant for selskapets reelle påvirkning på - og påvirkning av - spesifikke bærekraftstema.
3. **Gjennomfør en gap-analyse mot kommende krav** i henhold til CSRD. Innsikt fra en slik analyse vil hjelpe ditt selskap med å prioritere arbeidet videre.
4. **Forstå databehov:** Rapportering på bærekraft vil kreve kvalitetsrik og etterprøvbar data, og kilder til data vil variere ut i fra hva som må rapporteres.
5. **Bygg opp gode rutiner og strukturer med tydelig ansvarsfordeling:** rapportering på bærekraft krever både spisskompetanse og operasjonell oppfølging. For å lykkes må selskaper etablere gode rutiner, strukturer og system.
6. **Samarbeid med andre:** oppsøk andre selskaper som er ute etter samme informasjon, eksempelvis utslippstall knyttet til verdikjeden. Bruk av systemleverandører kan også være en nyttig måte å effektivisere årlig rapportering.

Kontaktpersoner:

Leif Arne Jensen, Administrerende direktør | PwC Norge, leif.a.jensen@pwc.com

Erlend Bjørklund, Senior Manager | PwC Norge, erlend.bjorklund@pwc.com, +47 952 60 664